

Stanovisko k návrhu rozpočtu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2017 – 2019

Stanovisko k návrhu rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2017 - 2019 (ďalej len „návrh rozpočtu“ alebo „návrh“ a ďalej len „mesta“), predloženého na rokovanie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy, je spracované na základe § 18f, ods. 1, písm. c/ zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Predložené stanovisko je vypracované na základe zverejneného návrhu rozpočtu na roky 2017 až 2019, analýz bežne dostupných účtovných a rozpočtových podkladov, prognóz makroekonomických ukazovateľov a ďalších verejne dostupných informácií a vlastných zisťovaní prevažne prerokovaním so zodpovednými zamestnancami uvedenými v návrhu rozpočtu. Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s príslušnými zákonmi a predpismi, so zákonom o Bratislave, Štatútom mesta Bratislava, ako aj v súlade s ostatnými právnymi predpismi a internými smernicami platnými v čase predloženia tohto návrhu.

Prijmová časť návrhu rozpočtu

Základné informácie uvádza tabuľka:

rozpočet na rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očak.skut.	návrh
bežné príjmy	198 398 900 €	200 705 321 €	213 714 019 €	220 711 096 €	238 108 614 €	258 431 667 €	259 510 680 €
kapitálové príjmy	8 794 700 €	9 424 976 €	14 908 080 €	17 891 599 €	52 452 493 €	21 462 060 €	55 802 732 €
finančné operácie	71 323 400 €	958 767 €	1 521 595 €	74 069 278 €	59 707 563 €	8 230 172 €	23 830 524 €
SPOLU	278 517 000 €	211 089 064 €	230 143 694 €	312 671 973 €	350 268 670 €	288 123 899 €	339 143 936 €

Tabuľka podáva informáciu o príjmovej časti návrhu rozpočtu na rok 2017 v kontexte vývoja finančných zdrojov mesta v ostatných siedmych rokoch. Návrh pre rok 2017 uvažuje s celkovým objemom príjmov vo výške 339 143 936 €. Toto číslo je vhodné analyzovať z pohľadu troch súčastí rozpočtu príjmov. Pre bezproblémové a kvalitné fungovanie života obyvateľov a návštevníkov mesta je kľúčový vývoj príjmov uvádzaných v prvých dvoch riadkoch tabuľky, teda bežných a kapitálových príjmov. Tento sa vyvíja po poklese v predchádzajúcom roku opäť veľmi priaznivo, predovšetkým vďaka európskym zdrojom financovania.

Bežné príjmy sú práve tým zdrojom príjmov, ktoré umožňujú financovanie výdavkov na akékoľvek činnosti v správe a riadení mesta. Bežné príjmy sa svojim prebytkom voči bežným výdavkom môžu stať súčasťou kapitálového rozvoja mesta a jeho najvýznamnejším vlastným zdrojom. Z pohľadu na reťazové (medziročné) indexy by bola zrejma skokovitá úroveň vývoja medziročných prírastkov zo stagnácie v

rokoch 2011-12 na veľmi priaznivý nárast. Stagnácia v bežných príjmoch sa potom predpokladala aj na roky 2015-16 (index 1,002). Zatiaľ čo roky 2012-13 a 2014-15 priniesli výrazné medziročné nárasty (index 1,065 a 1,072), do priaznivého vývoja sa nakoniec zaradí aj práve končiaci rok 2016, kedy namiesto stagnácie sa predpokladá výrazný nárast medziročného indexu 2015-16 (1,085). Návrh rozpočtu pre rok 2017 v bežných príjmoch je postavený na úrovni očakávania roku 2016, teda opäť je navrhovaný opatrne, podobne ako v roku predchádzajúcom. Prípadné realizovanie návrhov poslancov a najmä starostov o zvýšenie tejto základnej príjmovej položky žiadam kompenzovať v oblasti zapojenia rezervného fondu, a to priamo úmerným znížením (v maximálnej hranici úplným zrušením) jeho zapojenia do kapitálových výdavkov mesta. Návrh rozpočtu Daňových príjmov (100) spolu rastie o 8,4% (v predchádzajúcom rozpočte o 3,7%). V tom DPFO rastie medziročne až o 8,6% (v predchádzajúcom rozpočte o 5,7%). K poklesu však dochádza u položky Nedaňových príjmov (200) voči očakávanej skutočnosti o 4,1%, v tom najmä u Príjmov z podnikania a vlastníctva majetku o 2,5 mil. €, k nárastu dochádza u Iných nedaňových príjmov (290) o takmer 1,1 milión €. Bázický index roku 2017 k roku 2011 vo výške 1,308 znamená, že za 7 rokov sa mestské bežné príjmy priemerným medziročným nárastom o cca 4,3 % dostali na úroveň o 30,8% vyššiu, ako bola v roku 2011. Nedofinancovanosť funkcie mesta ako hlavného mesta Slovenskej republiky je zrejším zdrojom problémov súčasnej zložitej situácie v bežných príjmoch z pohľadu trojročného rozpočtu. Tam výhľad naznačuje zhoršujúci sa vývoj mestských financií už v roku 2018 a ďalej aj v roku 2019 najmä z dôvodu, že mesto bude musieť vrátiť krátkodobú finančnú výpomoc štátu v roku 2018. Výpomoc som už v minulosti nehodnotil pozitívne. Predovšetkým z dôvodu nesystémovosti ale aj z minimálneho pozitívneho dopadu na naše náklady, keďže cena peňazí je aj tak extrémne nízka a preto nám mimoriadne zdroje od štátu poskytnuté prechodne vlastne takmer v ničom nepomohli. Iné mestá (najmä Žilina) boli masívne oddlžené. Na rozdiel od toho Bratislava prevzala od štátu (ministerstva financií) ako správca pod kontrolu predĺženú mestskú časť Devín. Rozmer riešenia finančných problémov mestskej časti Devín je v globále nevýznamný oproti riešeniu problému dofinancovania mesta z pohľadu reálneho počtu obyvateľov. Nemám poznatky, že by sa orgány štátnej moci na oficiálnej štátnej úrovni zaoberali otázkou financovania mesta z pohľadu počtu obyvateľov prihlásených do štatistiky matrík vo vzťahu k počtu obyvateľov spočítaných (a najmä nespočítaných) pri štatistickom sčítavaní obyvateľstva a z pohľadu ľudí, ktorí sa zdržujú v Bratislave z dôvodu výkonu práce či štúdiá. Mnohé benefity poskytované mestom však títo „nespočítanci“ a „návštevníci mesta“ využívajú každodenne. Uvediem najvýznamnejší z nich (s významným odstupom) - extrémne dotovanú prevádzku mestskej hromadnej dopravy.

Druhým zdrojom príjmov sú kapitálové príjmy. Kapitálovým zdrojom môžu byť aj granty. Tie sa vo významnejšej miere prvý raz objavili pri rekonštrukcii Zimného štadióna Ondreja Nepelu v roku 2010 ako štátna dotácia a následne od roku 2013 začala podpora mesta vo forme euro projektov. Prílev nenávratných zdrojov prevažne z Európskej únie (EÚ) vyvrcholil v roku 2015. Výraznejší pokles pre rok 2016 neznamenal ukončenie tohto mimoriadne významného zdroja financovania rozvoja mesta, len čiastočnú diskontinuitu. Toto dokumentujú viaceré tabuľky predkladaného trojročného rozpočtu. Žiaľ v dôvodovej správe trojročný rozpočet, teda návrh rozpočtu vo väzbe na výhľad rokov 2018 a 2019, nie je komentovaný a preto nie je možné presnejšie interpretovať údaje pre roky 2018 a 2019.

Zhodnotiac príjmovú stránku návrhu rozpočtu bežných príjmov aj kapitálových príjmov je zrejmé, že predložený návrh rozpočtu je možné považovať z hľadiska zdrojov za reálny a splniteľný. V prospech tohto konštatovania hovorí aj opatrnosť pri návrhu DPFO. Aj očakávania príjmov DPFO k záveru roka 2016 sú viac než pozitívne, lebo sú vyššie ako rozpočet r. 2016. S určitosťou sa premietnu aj do reálnych

príjmov DPFO roka 2017. Je však súčasne možné konštatovať, že miera neistoty naplnenia, skôr nenaplnenia, príjmov z dividend, iných nedaňových príjmov ale aj príjmov z prenájmov pozemkov, je vyššia ako v minulosti (medziročné zmeny v návrhu voči očakávanej skutočnosti nie sú komentované). Miera opatrnosti pri stanovení návrhu príjmov DPFO roka 2017 je podľa môjho názoru dostatočným zdrojom rezervy a preto je možné príjmy (napr. z dividend) upravovať rozpočtovými opatreniami aj smerom dole, a to kedykoľvek, keď sa mesto dozvie reálne čísla.

Rozpočet kapitálových príjmov z predaja majetku uvedený v prílohe č. 5 návrhu rozpočtu je identický s jeho textovým popisom na niekoľkých riadkoch str. 3 a na rozdiel od minulého rozpočtu neviem určiť, či má odborný útvar magistrátu v tejto oblasti akúkoľvek rezervu. Jednoducho predkladateľ v tejto časti rozpočtu neinformuje, ktorý majetok a v akej predpokladanej hodnote hodlá mesto predávať. Optimisticky vyzerá len posledný text obsahu na začiatku predkladaného návrhu, kde je uvedený text „menovitý zoznam“.

Tretí zdroj rozpočtu príjmov (finančné operácie) odzrkadľuje doplnkové, prevažne strednodobé, financovania mesta z cudzích (najmä bankových) návratných zdrojov a je v súčasnosti prísne regulovaný a kontrolovaný štátom. Vývoj zadlženosti mesta a rozpočet prijímania a splácania úverov a výpomocí je pre rok 2017 solídne komentovaný a o výhľade vývoja zadlženosti mesta je spracovaný materiál „Informácia o dlhovej službe ...“, ktorý dá predkladateľ k dispozícii MsZ ako informačný materiál. Pozitívne hodnotenou ambíciou mesta je udržanie percenta zadlženosti pod 52% (nad ním začína kritická zóna, ktorú musí mestský kontrolór sledovať a v určitých momentoch aj podávať správu ministerstvu financií). Najdôležitejším pre každodenný život občanov mesta je rozpočet príjmov na rok 2017 bez finančných operácií. Ten zabezpečuje jednu zo základných požiadaviek zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, kde sa v § 7 ods.2 uvádza: „Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať.“ K tomu samozrejme pre oblasť kapitálových výdavkov môže používať aj prebytok rozpočtu finančných operácií. Prehľadná tabuľka aj s komentárom sa nachádza v prílohe č. 3 tohto stanoviska.

V návrhu rozpočtu sú tento krát zapojené aj významné zdroje financovania kapitálového rozvoja z fondov. Výpočet oblastí ich použitia je uvedený na str. 111 návrhu. Zapojenie Fondu rozvoja bývania a Fondu statickej dopravy považujem za účelné a potrebné, v minulosti som ich aj odporúčal využívať. Zapojenie Rezervného fondu je síce potrebné, ale z hľadiska celkovej výšky jeho použitia považujem za neprimerane vysoké. Rezervný fond je definovaný zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy §10 ods. 9, kde sa predovšetkým uvádza: „Ak v priebehu rozpočtového roka vznikne potreba úhrady bežných výdavkov na odstránenie havarijného stavu majetku obce alebo majetku vyššieho územného celku, alebo na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami alebo inou mimoriadnou okolnosťou, ktoré nie sú rozpočtované a kryté príjmami bežného rozpočtu, môže obec alebo vyšší územný celok na základe rozhodnutia svojho zastupiteľstva použiť prostriedky rezervného fondu...“

Výdavková časť návrhu rozpočtu

Poslancom HM SR Bratislavy sa predkladá na schválenie rozpočet, ktorý podľa bilancie bežného rozpočtu vytvára prebytok bežných príjmov vo výške temer 10 mil. € (v roku 2016 bol návrh prebytku 9,3 mil. €). Tento prebytok je hlavným vlastným zdrojom pokračujúceho kapitálového rozvoja mesta. Prebytok posilnený prebytkom finančných operácií a u kapitálových príjmov naďalej podporený značným objemom nenávratných zdrojov zadáva pre predkladaný návrh rozpočtu po slabšom roku 2016 opäť významný

rozvojový charakter. Je tu potrebné oceniť, z pohľadu zlepšovania dofinancovania bežných, každodenných potrieb mesta (najmä služieb poskytovaných jeho obyvateľom), predpokladaný medziročný nárast bežných výdavkov v roku 2016 voči skutočnosti roku 2015 vo výške 116,5 %. Aj v návrhu rozpočtu bežných výdavkov pre rok 2017 naďalej platí použitie zásady maximálnej úspornosti. Podobne, ako u všetkých uvádzaných rokov v nižšie uvedenej tabuľke, to bola vždy len otázka, či bol rozpočet úsporný, alebo dokonca reštrikčný (jediný bežný rozpočet bol schodkový v roku 2010, ten bol súčasne aj extrémne úsporný). Medziročný prírastok bežných výdavkov v sledovaných rokoch je pre rok 2016 s odstupom najvyšší, čo je mimoriadne priaznivý nový moment v dlhodobom sledovaní financovania mesta. Návrh rozpočtu bežných výdavkov na úrovni roka 2016 je pre rok 2017 primeraný možnostiam a rastie indexom 1,088 voči schválenému rozpočtu roku 2016. Výpovedná schopnosť indexu uvedeného v tabuľke na str. 101 je poňatá ako návrh 2017 voči pôvodnému návrhu 2016 v čase, kedy by už mali byť údaje očakávanej skutočnosti roku 2016 vysoko reálne. Index nárastu návrh voči očakávanej skutočnosti (takmer totožné s údajom upravovaného rozpočtu na rok 2016) je v skutočnosti stagnácia na úrovni 0,998. Je viac než pravdepodobné, že nutnosť zachovania značného prebytku bežných príjmov je potrebná aj do budúcich rokov.

Základné informácie uvádza tabuľka:

rozpočet na rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očk.skut.	návrh
bežné výdavky	189 379 473 €	187 684 481 €	202 844 444 €	206 802 265 €	214 877 531 €	250 288 220 €	249 693 027 €
kapitálové výdavky	13 371 294 €	16 336 187 €	19 189 938 €	32 911 270 €	85 610 608 €	32 835 679 €	84 450 909 €
finančné operácie	71 978 000 €	5 000 000 €	5 000 000 €	71 878 000 €	42 433 500 €	5 000 000 €	5 000 000 €
SPOLU	274 728 767 €	209 020 668 €	227 034 382 €	311 591 535 €	342 921 639 €	288 123 899 €	339 143 936 €

Históriu vývoja bežných výdavkov v pevných cenách prezentuje graf uvedený v prílohe č. 1 a vývoju úverovania mesta sa zase venuje príloha č. 2 predkladaného stanoviska.

Výdavková časť rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy predpokladá pre rok 2017 celkové výdavky vo výške 339 143 936 € (v roku 2016 sa schválili v rozpočte výdavky 278 323 298 €), z toho 249 693 027 € sú bežné výdavky (v roku 2016 bol rozpočet schvaľovaný vo výške 227 701 784 € a bude prekročený cca o 22,6 milióna EUR), kapitálové výdavky sa v rozpočte navrhujú 84 450 909 € (v roku 2016 bol rozpočet schvaľovaný vo výške 45 621 514 € a očakáva sa jeho nedočerpanie) a výdavky z finančných operácií sú predkladané vo výške 5 000 000 € (v minulom roku boli navrhované 5 000 000 € a budú aj naplnené). Vyššie uvedená tabuľka porovnáva súčasný návrh rozpočtu s vývojom rokov 2011 až 2015 a očakávaným plnením roka 2016. Naštartovaný proces šetrenia (ktorý zohľadňuje najmä šetrenie uplynulých rokov) je zrejmy v konkrétnych číslach v tabuľkách predkladaného programového rozpočtu. Napriek tomu je nárast výdavkov zrejmy takmer vo všetkých oblastiach programového rozpočtu. Napr. v oblasti Sociálna pomoc a sociálne služby a aj v oblasti školstva je nárast viazaný predovšetkým na valorizáciu miezd. V návrhu výdavkov mestských príspevkových organizácií (MPO) dochádza aj k medziročným poklesom, napr. medzi rokmi 2016 a 2017 je pokles u MPO mimo Mestských lesov, kde sa predpokladá stagnácia rozpočtu výdavkov na tri po sebe idúce roky. Na každý rok sa tu plánuje kapitálový transfer pre MPO Mestské lesy vo výške po 50 tis. €. Napríklad v roku 2017 na dobudovanie oddychovej zóny v lokalite Červený kríž nad Račou. Okrem nich sa kontinuálne pokračovanie v kapitálových transferoch predpokladá len pre MPO STARZ a to na cyklochodníky, ktoré by však mali byť podporené v tomto volebnom období aj nenávratnými zdrojmi.

Dlhodobu pozitívne sa vyvíja oddlžovanie mesta voči bankám, a to z pohľadu vzťahu bežných príjmov a absolútnej výšky úveru. Absolútna výška prijatých úverov sa v roku 2017 nebude znižovať, znižovať sa bude až v roku 2018. Mesto v roku 2017 na jednej strane znižuje dlh voči svojej financujúcej banke - ČSOB v súlade s úverovou zmluvou splátkou vo výške 5 mil. €, na druhej strane zvyšuje svoju zadlženosť čerpaním úveru z úverového rámca schváleného v roku 2014 uznesením MsZ č.1612/2014. V roku 2017 mesto čiastočne realizuje moje odporúčanie z ostatného roka ohľadne dočerpania výhodného úverového rámca od Council of Europe Development Bank. Odporúčal som použiť zdroje tam, kde platíme podstatne vyšší úrok (napr. MPO GIB), čím sa dajú šetriť úrokové náklady mesta.

Programový rozpočet

Od roku 2009 sa návrh rozpočtu predkladá v súlade so zákonom aj ako programový rozpočet. Predkladaný návrh rozpočtu prerozdeľuje výdavky, podobne ako minulý rok na osem programov (v rokoch predchádzajúcich ich bolo dvanásť resp. trinásť). Program č. 13 členený na 10 podprogramov pojednával v minulosti o prioritách poslancov resp. poslaneckých klubov a v rozpočte na rok 2016 nemal pokračovanie. V predkladanom návrhu rozpočtu sa opäť objavili priority poslancov, a to v programe 7, podprogram 7.7. Na tento podprogram bolo vyčlenených spolu 675 tis. € (zatiaľ bez bližšej špecifikácie). Ostatné programy, podprogramy a ich prvky majú pokračovanie a magistrát má k dispozícii prevodný mostík z minulého roka. Celkovo boli programy pre rozpočtové obdobie 2016 delené na 33 podprogramov, počet podprogramov stúpol pre rok 2017 na 34. Podprogramy boli v roku 2016 ďalej členené do 102 prvkov, ich počet stúpol v predkladanom návrhu rozpočtu na 107 (pri účelnej aplikácii prvkov do podprogramu 7.6. by ich počet mohol stúpnuť, spracovatelia rozpočtu sa však rozhodli tento podprogram opätovne nedeliť na prvky). Údaje o výdavkoch v programovej štruktúre tradične veľmi podrobne uvádzajú tabuľky počnúc 101 str. návrhu rozpočtu. Veľmi stručne niekoľko komentárov k významnejším skutočnostiam niektorých programov či podprogramov:

Výdavky programu č. 1 Mobilita a verejná doprava

Pre rok 2017 je rozpočtovaná dotácia mesta v zmysle dohody s DPB, a.s. 58 177,1 tis. € t.j. zvýšenie o 0,3% a dotácia po zavedení BID 2 800 tis. € t.j. menej o 6,7 %. Pre integrovanú dopravu mesto rozpočtuje kompenzáciu zliav v rámci integrovanej dopravy na cestovnom celkom 2 750 tis. €, o 150 tis. € menej ako v roku 2016. V podprograme 1.2 Organizácia dopravy je nárast bežných výdavkov o 77,4% v položke dopravné značenie a signalizácia na sumu 1 500 tis. €. Bežné výdavky sa rozpočtujú najmä na vodorovné značenie vo výške 700 tis. €, cestná svetelná signalizácia 700 tis. € a zvislé značenie 100 tis. €. Na obnovu celého vodorovného značenia by mesto potrebovalo cca 1 300 tis. €. Vysoký nárast je rozpočtovaný v porovnaní s r. 2016 aj v rámci kapitálových výdavkov, ktorých suma 410 tis. € oproti sume 60 tis. € v r. 2016 má byť použitá na cestnú svetelnú signalizáciu v gescii GIB, úpravy pre BUS pruh na Popradskej a cestnú svetelnú signalizáciu v úseku Tankistov – Bratislavská.

Výdavky programu č. 2 Verejná infraštruktúra

Tento program je najväčším zo súčasných programov, reprezentuje 24,89 % celkových výdavkov mesta rozdelených do štyroch podprogramov a do deviatich rozpočtovaných prvkov. V rámci bežných výdavkov je to 10,17%. Komentovaný program je súčasne najväčším zo súčasných programov v kapitálových výdavkoch keď predstavuje 68,40% z celkových kapitálových výdavkov. V programe Verejná

infraštruktúra, v ktorej ide o úlohy súvisiace s územným plánovaním, infraštruktúrou ciest, cyklotrás, parkovísk atď. sa rozpočtuje o 5,9 mil. € viacej v bežných výdavkoch t.j. 25,4 mil. €, kde najvyššou položkou sú výstavba a oprava cestnej a pešej infraštruktúry za 11,8 mil. €, čistenie cestnej infraštruktúry (zimné a letné čistenie) za 8,8 mil. € a infraštruktúra verejných priestranstiev a zelene vo výške 3,4 mil. €. V kapitálových výdavkoch je nárast o 31,4 mil. € t.j. 57,7 mil. €. Najvyššou položkou je NDS – trate a Starý most – 52,9 mil. €, v rámci ktorej majú byť modernizované trate napr. Dúbravsko – Karloveská radiála, Ružinovská radiála, Vajnorská radiála, Nosný systém MHD – 1. etapa a pod. Program zahŕňa kapitálové výdavky spojené s dopravnou infraštruktúrou a je číselne prehľadne rozvedený v prílohe č. 1 návrhu rozpočtu. Z tabuľky v prílohe č. 1 na str. 133 je z návrhu rozpočtu napr. zrejmé, že na projektovú dokumentáciu trate Vajnorská radiála pre roky 2017-2019 bolo rozpočtované 1,1 mil. € (celé len v r. 2017), zatiaľ čo v predchádzajúcom rozpočte pre rok 2016 na str. 121 bolo rozpočtovaných pre roky 2016-2018 spolu 0,4 mil. €, rozdelených na jednotlivé roky, najväčšia položka z toho mala byť realizovaná v roku 2016.

Výdavky programu č. 3 Poriadok a bezpečnosť

V podprograme 3.2. Verejné osvetlenie v textovej časti nie je zdôvodnené zníženie bežných výdavkov o 2,14 mil. € oproti roku 2016. V rámci prípravy stanoviska som overoval, že dôvodom nižšej rozpočtovanej sumy v návrhu je skutočnosť, že v roku 2015 neboli uhradené faktúry, ktoré následne boli rozpočtované aj uhradené v rámci rozpočtu 2016, čím sa výrazne znížili záväzky voči dodávateľovi, s ktorým končí spolupráca. V rámci kapitálových výdavkov má byť v roku 2017 zrealizovaná výmena cca 250 ks stožiarov verejného osvetlenia.

Výdavky programu č. 5 Vzdelávanie a voľný čas

Tento program zostáva druhým najväčším zo súčasných programov, predstavuje 17,6% celkových výdavkov mesta. Je to program, ktorý stúpol oproti pôvodnému rozpočtu na rok 2016 o 14%.

Podprogram 5.2 Základné umelecké školy

- skutočnosť za rok 2015 predstavovala 7 981 378 €,
- upravený rozpočet na rok 2016 bol 8 935 521 €,
- očakávaná skutočnosť za rok 2016 je 8 935 521 €,
- rozpočet na rok 2017 je 9 387 642 €,
- index 2017/2016 je 112,8
- počet žiakov je prognózovaný pre rok 2017 na 9120.

U všetkých ZUŠ je rozpočtovaný nárast rozpočtu, resp. je rovnaký na rok 2017 oproti očakávanej skutočnosti za rok 2016 a to od indexu 100 do 120,8. Najvyšší nárast očakávanej skutočnosti za rok 2016 oproti rozpočtu 2017 sa predpokladá u ZUŠ Exnárova. Najvyšší návrh rozpočtu je u ZUŠ Karloveská (1 599 330 €). Mesto má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 12 základných umeleckých škôl. Návrh rozpočtu na rok 2017 predpokladá u piatich ZUŠ rovnakú cieľovú hodnotu počtu žiakov ako v roku 2016. U troch ZUŠ je predpokladaný počet žiakov na rok 2017 nepatrne znížený oproti roku 2016. Napríklad o 30 žiakov (pokles o 0,0..%) u ZUŠ Karloveská, u ktorej je nárast rozpočtu na rok 2017 oproti roku 2016 o 10,3%. U dvoch ZUŠ je predpokladaná cieľová hodnota počtu žiakov vyššia oproti roku 2016, a to o 30

a u ďalšej o 94 žiakov. Návrh rozpočtu na rok 2017 predpokladá v položke 610 – mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania zvýšenie tejto položky v rozpätí od 8,6 % do 27%.

Podprogram 5.3 Neštátne školské zariadenia

- skutočnosť za rok 2015 bola vo výške 9 570 200 €,
- upravený rozpočet na rok 2016 bol 9 341 271 €,
- očakávaná skutočnosť za rok 2016 je 9 341 271 €,
- rozpočet na rok 2017 je 10 382 800 €,
- index 2017/2016 je 113,3.

Medziročný index je jedným z najvyšších nárastov v bežných výdavkoch mesta. V malej miere k tomu prispelo nové neštátne školské zariadenie, ktorých počet stúpol zo 115 na 116. Neštátne školy/školské zariadenia bude navštevovať vyše 24 000 detí a žiakov.

Podprogram 5.4 Ostatné školstvo a aktivity

Najvýznamnejšia hodnota je rozpočtovaná na transfer mestským častiam, a to vo výške 37,4 mil. € na bežné výdavky a je o 15,3 % vyšší ako v predchádzajúcom roku.

Výdavky podprogramu č. 7.6. Rozvojové a EU projekty

Hneď na úvod tohto veľmi významného podprogramu uvádzam, že v aspekte na jeho finančnú zrozumiteľnosť bola k nemu dopracovaná tabuľka na strane 134 a 135 o uvedenie zdrojov spolufinancovania z rozpočtu mesta, na potrebu čoho bolo opakovane poukazované. Celkové výdavky na rok 2017 sú rozpočtované vo výške 4 305 707 €. Oproti roku 2016 sú nižšie o 461 221 €. Kým bežné výdavky v porovnaní s rokom predchádzajúcim sú vyššie o 1 261 779 €, kapitálové výdavky sú nižšie o 1 723 000 €. Očakávané príjmy z EÚ sú rozpočtované vo výške 2 368 453 €, t.j. nižšie o 1 228 692 €. V roku 2016 boli výdavky na 11 projektov, v roku 2017 je navrhovaných 26 projektov, z ktorých niektoré pokračujú z roku 2016. Niektoré projekty ako napr. Ekoprofit, INCOMPASS, DIFASS a Smart i.e. sú zamerané na udržateľnosť ukončených projektov. Projekt Smart Danube Limes realizuje inovatívne modely interpretácie kultúrneho dedičstva. Novým projektom je výstavba budovy správy hradu Devín ako aj nové pripravované projekty Integrovaného regionálneho operačného programu atď. V textovej časti na str. 90 a ďalej nie sú uvedené všetky projekty, ktoré sú rozpočtované v prílohe č.2.

Trojročný návrh rozpočtu

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa rozpočet má predkladať ako viacročný, minimálne však trojročný. Aj predkladaný návrh rozpočtu je predkladaný ako viacročný, konkrétne na obdobie troch rokov, pričom príjmy a výdavky rokov 2018 a 2019 sú v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách len informatívne. Napriek tomu by mohli byť ako výhľad aspoň ako celok komentované. Obzvlášť, keď naznačujú stupňujúcu sa nerovnováhu medzi zdrojmi a ich nevyhnutnou minimálnou potrebou.

Hlavné údaje vývoja rokov 2017, 2018 a 2019 voči očakávanej skutočnosti roku 2016 uvádzajú nasledovné dve tabuľky:

rozpočet na rok	2016	2017	2018	2019
	očk.skut.	návrh	návrh	návrh
bežné príjmy	258 431 667 €	259 510 680 €	266 615 423 €	265 805 445 €
kapitálové príjmy	21 462 060 €	55 802 732 €	95 142 647 €	83 115 647 €
príjmové finančné operácie	8 230 172 €	23 830 524 €	8 000 000 €	80 644 833 €
SPOLU	288 123 899 €	339 143 936 €	369 758 070 €	429 565 925 €

rozpočet na rok	2016	2017	2018	2019
	očk.skut.	návrh	návrh	návrh
bežné výdavky	250 288 220 €	249 693 027 €	235 362 860 €	240 682 090 €
kapitálové výdavky	32 835 679 €	84 450 909 €	119 395 210 €	104 239 002 €
výdavkové finančné operácie	5 000 000 €	5 000 000 €	15 000 000 €	84 644 833 €
SPOLU	288 123 899 €	339 143 936 €	369 758 070 €	429 565 925 €

- **V roku 2017** sa očakávajú bežné príjmy vo výške 259,5 mil. €, t.j. veľmi mierne nad úrovňou očakávanej skutočnosti predchádzajúceho roka. Postup stanovenia tohto kľúčového čísla navrhovaného rozpočtu považujem za dostatočne opatrný z dvoch príčin. Prvou je vysoká pravdepodobnosť, že realita roku 2016 bude ešte lepšia ako sú uvedené očakávania, druhou je aj vládou predpokladaný pozitívny hospodársky vývoj v ďalších rokoch a na to sa priamo viaže očakávanie nárastu väčšiny priamych i nepriamych daňových príjmov.
- **v roku 2018** by bežné príjmy mali dosiahnuť 266,6 mil. €, čiže opätovne rastú. Tento údaj považujem za reálny. Návrh prebytku bežného rozpočtu však z dôvodu potreby vyrovnaní schodku kapitálového rozpočtu (24 mil. €), ale súčasne aj vysokého schodku finančných operácií (7 mil. €), je vo výške viac ako 31 mil. €. Je o 200% vyšší, ako je predpokladaný prebytok v roku 2017. Prebytok bežného rozpočtu kryje súčasne schodok kapitálového rozpočtu i rozpočtu finančných operácií. Je ťažko predstaviteľné pokračovať v kapitálovom rozvoji súčasne so znižovaním absolútnej výšky zadlženosti zakladanej na prebytku bežného rozpočtu. Pritom zdrojom tohto prebytku má byť v menšej miere prírastok bežných príjmov a v podstatne väčšej miere prudký pokles bežných výdavkov hlboko pod úroveň predchádzajúcich rokov. Tento trend je žiaľ prognózovaný aj pre rok 2018. Predstava, že jeden rok mesto prežije aj v podmienkach extrémnych reštrikcií je možná, ale dva roky po sebe je aj teoreticky nepredstaviteľná.
- **pre rok 2019** predložené čísla nie je možné komentovať ani posúdiť, nakoľko príjmová časť uvedená na str. 101 je nereálna, nakoľko je podhodnotená.

Zverejnenie návrhu rozpočtu

Potvrdzujem, že návrh rozpočtu Bratislavy na roky 2017 - 2019 bol zverejnený dňa 21. novembra 2016. Zverejnenie bolo v uvedený deň aj overené tak, aby bola dodržaná povinnosť sprístupnenia návrhu

rozpočtu verejnosti pred jeho schválením najmenej 15 dní. Návrh rozpočtu bol zverejnený obvyklým spôsobom vyvesením na úradnej tabuli, ktorá je umiestnená vo vstupnej časti sídla magistrátu ako aj na internetovej stránke hlavného mesta SR Bratislavy.

Záver:

Navrhovaný rozpočet na r. 2017 - 2019 je charakterizovaný skutočnosťou, že v plnej miere zodpovedá priaznivému vývoju príjmovej finančnej situácie mesta. Napriek tomu hlavným kritériom zostáva úspornosť výdavkovej časti bežného rozpočtu. Táto skutočnosť sa pravidelne opakuje od roku 2010, odkedy sledujem proces prijímania rozpočtu a hodnotenie jeho plnenia. Úspornosť bežných výdavkov je podmienená tým, že mestský rozpočet podporuje a bude naďalej podporovať kapitálové výdavky úsporami na bežných výdavkoch prebytkom bežného rozpočtu a mesto sa priebežne usiluje o získanie ďalších nenávratných finančných zdrojov zo strany EÚ, prevažne aj s podporou štátu. Pritom mesto bude udržiavať svoju zadlženosť na hranici zákonom stanovenej úrovne zadlženia. V rámci úverového financovania mesta sú návrhom rozpočtu riešené optimalizované vzťahy voči finančným inštitúciám (jednej tuzemskej a jednej zahraničnej) smerom k úrokovej optimalizácii.

Konštatujem, že:

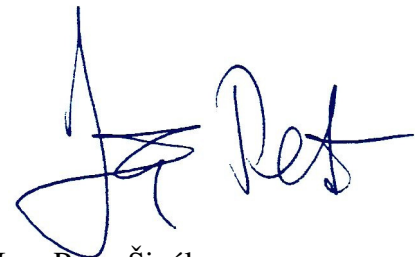
- predkladaný návrh trojročného rozpočtu pokračuje v zámere definitívneho usporiadania finančných vzťahov voči veriteľovi Slovenská sporiteľňa prostredníctvom PO GIB (str. 47 návrhu). Ide spolu o tri po sebe nasledujúce splátky viac ako 6 mil. €, ktoré zostali neuhradené z postúpených pohľadávok veriteľa po skolaudovaní ZŠON. Pre rok 2017 je na uhradenie splátky istiny rozpočtovaná suma 6 054 732 €. Posledná splátka v rovnakej výške bude realizovaná v roku 2018. Aj v dôsledku týchto splátok zostávajú finančné vzťahy napäté v roku 2017 aj 2018,
- pre rok 2017 sa nepočíta s výraznejším nárastom financovania hromadnej dopravy. Naopak, DPB hodlá bez navýšenia príjmov od mesta (prevažne z vnútorných úspor) riešiť nákup autobusov. Naďalej však ani v trojročnom výhľade nie je riešená kumulovaná strata DPB a.s. z minulých rokov. Táto konštatovaná skutočnosť má len dve riešenia: buď ju jediný akcionár (mesto) uhradí, na čo však zdroje mesto nemá a v trojročnom rozpočte ani nebude mať, alebo sa strata v prípade potreby umorí voči imaniu spoločnosti. Odhliadnuc od vyššie uvedeného si hospodárenie DPB (financované v súčasnosti už viac ako z polovice z mestských zdrojov) vyžaduje ďalšie analýzy a odborné prerokovanie príslušných útvarov magistrátu a poslaneckých komisií,
- v rozpočte predpokladaný príjem z dividend je odhadovaný a môže byť významným zdrojom zlepšenia príjmovej stránky rozpočtu. V prípade ziskov obchodných organizácií napojených na rozpočet mesta však opakovane upozorňujem na potrebu daňovej optimalizácie,
- súdne spory sú možným rizikom vo výdavkoch mesta, ale aj možným zdrojom príjmov. Aktuálne sa na súdoch domáhame pohľadávok, čomu sa vo vybraných prípadoch venovala správa predložená MsZ v októbri 2016, ako aj teraz v decembri predkladaná správa.

Odporúčanie

Stanovisko mestského kontrolóra k návrhu rozpočtu je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, na identifikáciu prípadných rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov v kontexte na maximálnu hospodárnosť a efektívnosť rozpočtovaných finančných prostriedkov.

Po posúdení návrhu rozpočtu na roky 2017 až 2019 konštatujem, že je spracovaný prehľadne a adresne s použitím programového rozpočtu. Súčasne konštatujem, že návrh rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2017 - 2019 **je zostavený v súlade** s § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a preto **Odporúčam Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy návrh rozpočtu schváliť**, súčasne odporúčam zvýšenú pozornosť venovať pohľadávkam, obmedziť možnosť ich vzniku najmä u pohľadávok z daní a tak zabezpečiť lepší výber daní. Ďalej odporúčam pre potreby vedenia mesta pravidelnú informovanosť o vznikajúcich pohľadávkach po termíne splatnosti v členení do 30 dní, do 90 dní, do 180 dní, do 360 dní a nad 360 dní. Ďalej odporúčam v rámci identifikácie rizík opakovane prerokovať v orgánoch mesta informáciu o prebiehajúcich súdnych sporoch s kvantifikáciou možných dopadov na rozpočet mesta.

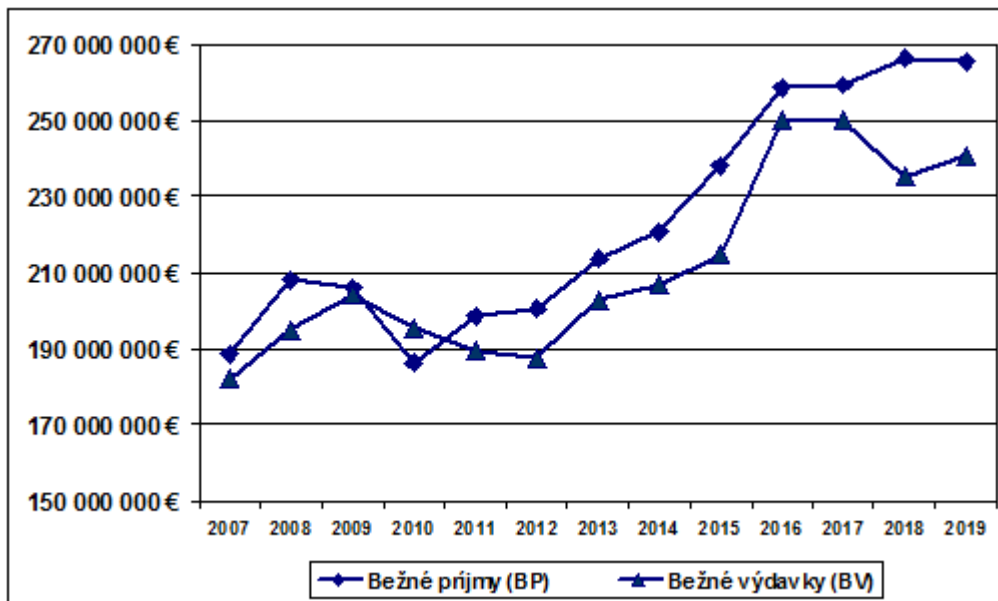
Bratislava, 28. novembra 2016

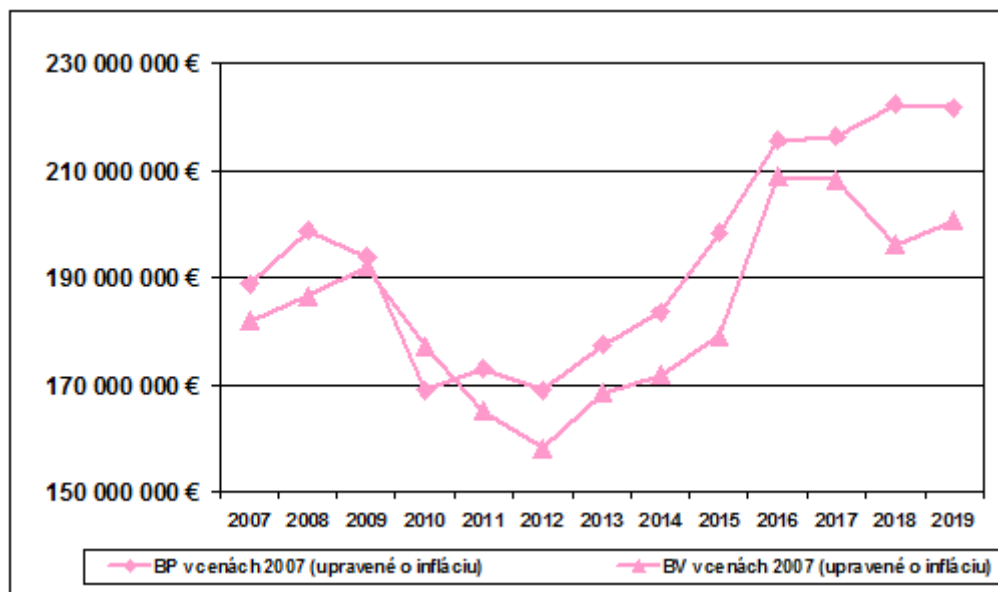
Ing. Peter Šinály
mestský kontrolór

Príloha 1:

Porovnanie úrovne bežných príjmov a bežných výdavkov v nominálnych cenách

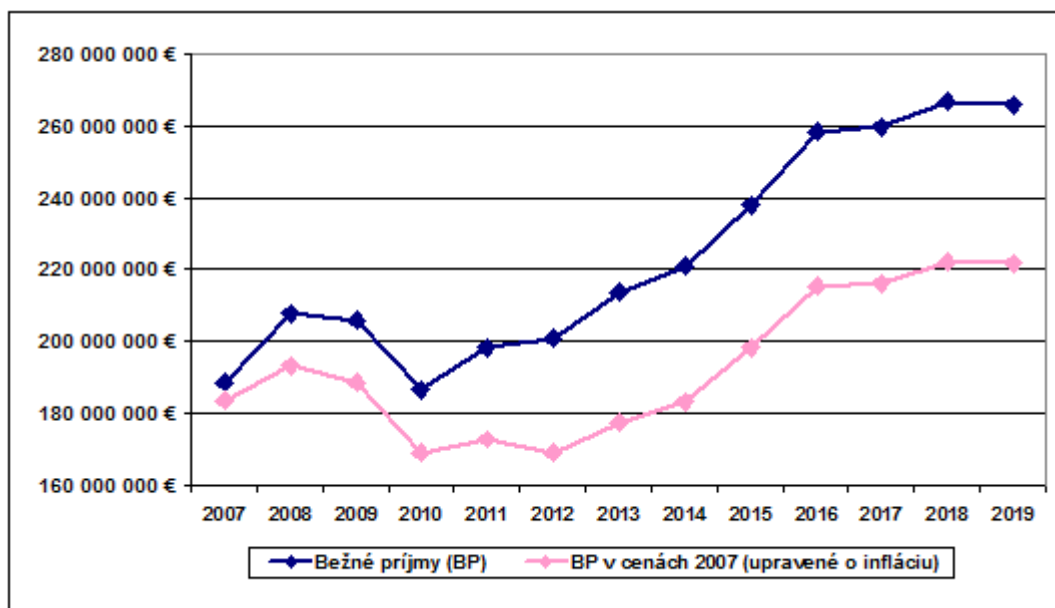

Porovnanie úrovne bežných príjmov a výdavkov v cenách v roku 2007 upravených o infláciu

Vyššie uvedené tabuľky poukazujú na vývoj, ako bolo s príjmami nominálnymi (tabuľka 2) a očistenými na ceny roku 2007 (tabuľka 1) naložené v jednotlivých rokoch v oblasti výdavkov

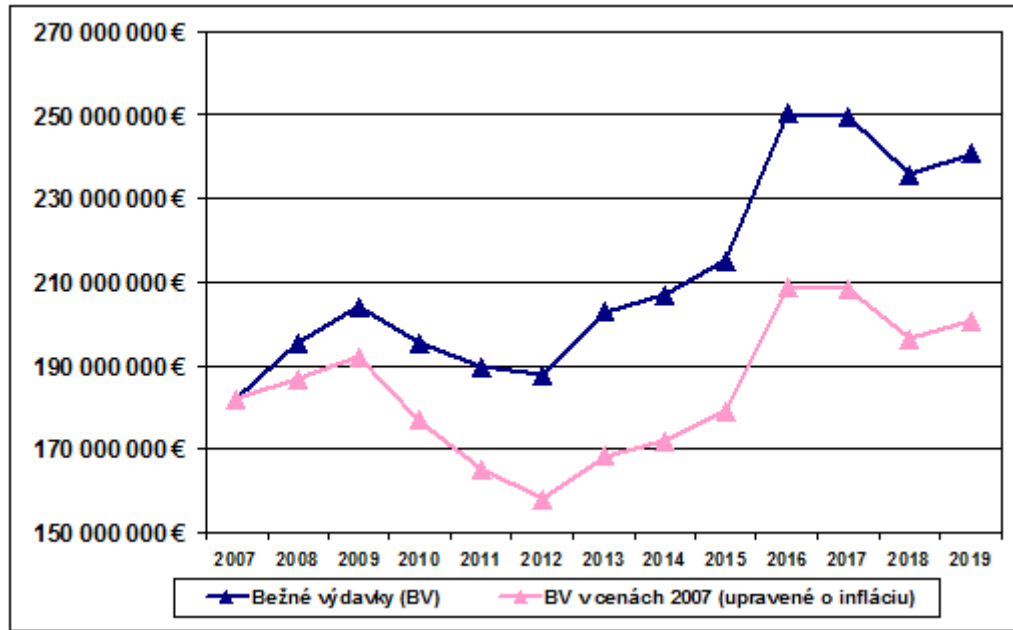
Porovnanie bežných príjmov v nominálnych cenách a cenách v roku 2007

Porovnanie bežných príjmov v nominálnych cenách s úrovňou bežných príjmov v cenách roku 2007 poskytuje prehľad o reálnom vývoji úrovne kúpnej sily v období rokov 2007 – 2016 pre príjmy Bratislavy. Hodnoty skutočných bežných príjmov v období rokov 2007 – 2014 boli očistené o oficiálnu mieru inflácie zverejnenú Štatistickým úradom. Pre rok 2015 bola inflácia mínus 0,3% a pre roky 2016 a ďalšie je predpokladaný odhad inflácie 0%. Údaj príjmov za rok 2016 je hodnota očakávanej skutočnosti v roku 2016¹, údaje za roky 2017 až 2019 sú prognózované komentovaným rozpočtom. Graf znázorňuje výkyvy u nominálnych i upravených bežných príjmov mesta, ktoré boli spôsobené dôsledkami ekonomickej krízy. Tie vyvrcholili poklesom úrovne bežných príjmov v roku 2010. Model krivky očistenej o infláciu v období rokov 2015 – 2018 najprv stagnuje, potom mierne rastie. Podľa grafu si mesto mohlo dovoliť zaobstarať rovnaký objem služieb a tovarov ako v roku 2008 až v roku 2015. Zásadný problém, na ktorý poukazuje tabuľka, je nedofinancovanie mesta aspoň na úroveň potrieb zohľadňujúcich infláciu posledných rokov. Nedofinancovanie sa pohybuje v rozmedzí dvadsať až štyridsať miliónov eur v priebehu sledovanej dekády. Ďalší graf poukazuje na to, koľko sa vynaložilo bežných výdavkoch v prospech mesta .

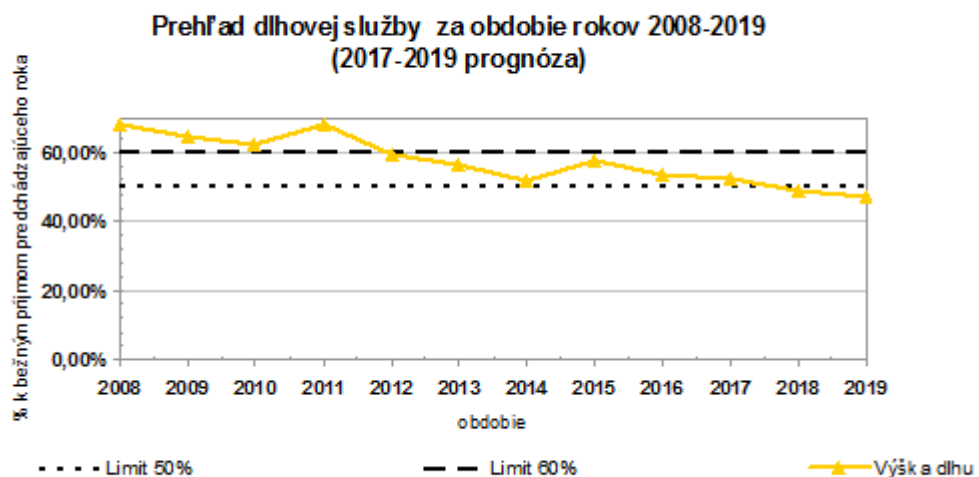
¹ Návrh rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2017 - 2019, tabuľka Bilancia príjmov a výdavkov hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2017 a prognóza na roky 2018 a 2019, str. 101

Porovnanie bežných výdavkov v nominálnych cenách a cenách v roku 2007

Predložený graf poukazuje na dlhodobú a ťažkú situáciu mesta vo financovaní bežných výdavkov nasledovnou skutočnosťou: mesto si zaobstaralo rovnaký objem služieb a tovarov ako v roku 2008 až v roku 2016. Charakteristickým znakom zhoršovania financovania bežných výdavkov je neustále vzdďalovanie sa oboch kriviek. Od roku 2012 rastú oba druhy príjmov až do roku 2016 a výdavky sledujú tento trend vzrastu, potom v roku 2017 stagnujú.

Príloha 2: Prehľad dlhovej služby hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2008 – 2019

Graf zobrazuje prehľad údajov dlhovej služby hlavného mesta SR Bratislavy v súvislosti s limitmi ustanovenými v zákone o rozpočtových pravidlách č. 583/2004 Z.z. v § 17, ods. 6.

Vývoj úrovne ukazovateľov, vplyvom zvýšenia bežných príjmov pre rok 2011 v porovnaní s rokom 2010 a vplyvom pravidelného splácania dlhu vo výške 5 mil. € ročne, začal naberať pozitívny smer. V roku 2012 sa ukazovateľ celkového zadĺženia dostal po dlhých rokoch pod hranicu 60 % úrovne bežných

príjmov predchádzajúceho roka, čím sa vytvorila úverová rezerva vo výške cca 550 tis. €. V roku 2013 úverová rezerva dosiahla sumu 6,9 mil. € a v roku 2014 sumu 17,4 mil. €. Pre rok 2017 mesto uvažuje opäť o zvýšení dlhu o 7 mil. € a to načerpaním úveru 12,0 mil € od Council of Europe Development Bank súčasne so splatením úveru 5,0 mil. € u ČSOB.

Dlh mesta sa v priebehu roka 2015 pohyboval hlboko pod kritickou hranicou 58%, ale načerpali sa úvery, k 31.7.2015 hranica zaúverovanie dosiahla hodnotou 57,74% (prekračovanie hranice 58% by už zakladalo špeciálne postupy). Prekračovanie tej druhej (nižšej) hranice zakladá pre mesto povinnosti prakticky až od roku 2017 podľa §17 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlách č. 583/2004. Z.z. prijať opatrenia, ktorých cieľom je zníženie celkovej sumy dlhu pod 50% bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. Koncom roka 2016 podľa § 17, ods.13 končí ochranné dvojročné obdobie od ustanovujúceho zasadnutia mestského zastupiteľstva. Mesto prezentovalo zámer zníženia celkovej sumy dlhu pod 50% bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka pre rok 2018

Príloha 3: Prehľad príjmov a výdavkov hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2011 – 2017

rozpočet na rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	zmena
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očak.skut.	návrh	(2017- 2016)
bežné a kapitálové príjmy	207 193 600 €	210 130 297 €	228 622 099 €	238 602 695 €	290 561 107 €	279 893 727 €	315 313 412 €	35 419 685 €
bežné a kapitálové výdavky	202 750 767 €	204 020 668 €	222 034 382 €	239 713 535 €	300 488 139 €	283 123 899 €	334 143 936 €	51 020 037 €
Prebytok/ Schodok	4 442 833 €	6 109 629 €	6 587 717 €	-1 110 840 €	-9 927 032 €	-3 230 172 €	-18 830 524 €	-15 600 352 €

Uvedená tabuľka hovorí o schopnosti samofinancovania mesta. Prebytok alebo schodok súčtu bežných a kapitálových príjmov a výdavkov je vlastne potrebou zadlžovania sa alebo možnosťou oddlžovania sa mesta. Príjmy hlavného mesta rastú rovnomerne od roku 2011. Až v roku 2015 došlo k významnému (skokovému) nárastu v dôsledku európskych finančných zdrojov. Schodok bežných a kapitálových príjmov a výdavkov bol v roku 2015 vyrovnaný významnými cudzími zdrojmi. Mesto čerpalo viac bankového úveru ako splácalo. Mesto tiež dostalo ďalšiu krátkodobú výpomoc štátu vrátane odloženia splatnosti už splatnej krátkodobej výpomoci štátu, to všetko s jednotnou splatnosťou v roku 2018. Mesto pre rozpočtový rok predpokladá dofinancovanie rozpočtu investícií zo všetkých možných zdrojov vrátane svojich troch fondov. Zatiaľ čo kapitálové výdavky sa v roku 2017 voči očakávanej skutočnosti 2016 medziročne zvýšia o viac ako 51,6 mil. €, to je 2,5 krát viac ako v roku predchádzajúcom, bežné výdavky poklesnú o 0,23%.